

Heen-en-weer 's-Hertogenbosch - Kraaijenbergse Plassen

Via Meegen, Ravenstein en Grave

Vertrekpunt 's-Hertogenbosch of de Kraaijenbergse Plassen

Lengte 63 kilometer

Aantal sluisen 4

Laagste vaste brug Diezebrug: 5,96 meter

Het verhaal van de Zuiderwaterlinie is het verhaal van verdedigen met water. Ontdek die verhalen en de rijke militaire geschiedenis vanaf het water met deze vaarroute.

ZUIDERWATERLINIE

1 Startpunt: 's-Hertogenbosch

Passantenhaven WSV de Waterpoort ligt vlak achter de spoorbrug. Je meert daar af op de Dommel achter de Havenbrug. Daarmee lig je naast het historisch centrum van de stad. Is je boot hoger dan 3,2 meter? Overleg dan met de havenmeester.

Het startpunt van de route is **vestingstad 's-Hertogenbosch** 1. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog was de stad een van de sterkste schakels in de Spaanse omsingeling van de Republiek, en had de **bijnaam 'Moerasdraak'**. Het drassige gebied rondom de stad maakte herovering praktisch onmogelijk. **Prins Frederik Hendrik van Oranje** polderde de natte gebieden in en pompte ze leeg. Zo sloot hij de stad af van het belangrijke water. Vanuit loopgraven kon hij met zijn leger 's-Hertogenbosch onder vuur nemen en uiteindelijk innemen. Vandaag kun je met **wandel- en fietsroutes** dit stukje geschiedenis met eigen ogen zien. Of leer meer over de Tachtigjarige Oorlog en het beleg van 1629 in het oudst bewaarde **Kruithuis** 2 van Nederland. Hier vind je ook een **Zuiderwaterlinie bezoekerscentrum**.

2 Verder naar Megen

Vanaf de aansluiting van het Diezekanaal gaat de route in oostelijke richting over de Maas. Op de hele route naar de Kraaijbergse Plassen vind je tal van jachthavens. In oude rivierarmen, in plassen langs de Maas maar ook direct aan de rivier. Het eerste sluisencomplex van de route ligt na 20 kilometer bij Lith, de Prinses Máxima Sluizen. Dan ben je al negen jachthavens gepasseerd. Vlak na de sluis kun je bij Lithoijen diesel tanken. 7 kilometer verder, tegenover Megen, vind je aan bakboord de ingang naar het **recreatiegebied De Gouden Ham**, met **diverse jachthavens**.

Je kunt niet aanleggen in Megen. Maar als je voorin de Gouden Ham bij Maasbommel afmeert kun je met een veer de Maas oversteken. Bij Maasbommel zijn er drie jachthavens, **WSV De Gouden Ham**, **Jachthaven Hanzeland** en **Watersportcentrum Maasbommel**.

Vestingstad Megen 3 is de **kleinste vestingstad** van de Zuiderwaterlinie. Deze parel aan de Maas was eeuwenlang een zelfstandig graafschap en maakte geen deel uit van de Republiek. Pas in 1800 maakte Megen weer echt onderdeel uit van Brabant, en later, in 1814, ook van het Koninkrijk der Nederlanden. Het **stratenpatroon uit de middeleeuwen** ligt er nog. Je stapt er dus letterlijk het verleden in. Ontdek Megen tijdens een wandeling. De **Gevangentoren** is zeker de moeite waard!

3 Verder naar Ravenstein

Ravenstein ligt 10 kilometer verder stroomopwaarts. Onderweg passeer je nog een jachthaven bij Batenburg en een tweetal veerponten. Na de spoorbrug ligt Ravenstein direct aan stuurboord.

Het havenkommetje van **WV Windkracht 13** ligt direct aan de Maas. Houd hier bij het in- en uitvaren rekening met de stroming.

Vestingstad Ravenstein 4 kent een lange geschiedenis onder veel verschillende heersers. De stad was lange tijd niet Hollands, maar ook niet Brabants: Ravenstein hoorde bij het **Hertogdom Kleef** en was de hoofdstad van het **Land van Ravenstein**. Vandaag kom je er heerlijk bij tussen de vele bezienswaardigheden, gezellige restaurants en cafés. Iedere inwoner van Ravenstein kan je vertellen over hun stadsgenoot, professor Van Mourik. Die **ontdekte** eind vorige eeuw toevallig een compleet bouwwerk uit 1509 onder het gras in zijn tuin. Het **Philips van Kleefbolwerck** kun je al wandelend door Ravenstein bezoeken.

4 Verder naar Grave

Het is maar 7 kilometer verder varen naar Grave. Onderweg, net na de brug van de A50, is aan bakboord de toegang naar de Loonse Waard. Daar zijn nog twee jachthavens waarvan één ook diesel verkoopt. Vlak voor Grave passeer je een sluis. Direct daarna ligt achter de strekdam van de sluis aan stuurboordzijde de jachthaven van Grave.

WSV De Stuw ligt in de kom van de Nieuwe Haven. Je ligt op een steenworp afstand van het historisch centrum van de vestingstad.

Geen vestingstad is zó vaak **veroverd en belegerd** als **Grave** 5: maar liefst zeven keer lag de stad onder vuur. Soms waren er wel vijf keer zoveel soldaten als inwoners. Spanjaarden en Fransen verwoestten de stad, maar Grave krabbelde altijd weer overeind.

Bezoek het **Zuiderwaterlinie bezoekerscentrum** 6 in het **historische stadhuis** of volg een wandelroute langs de verschillende bezienswaardigheden. Onderweg kom je **de Hampoort** 7 tegen, het enige overblijfsel van de oude vestingpoorten van Grave. In de vleugels ervan vind je het Graafs Museum. Geniet van de Brabantse gastvrijheid in de gezellige winkels en op de mooie terrassen.

5 Verder naar de Kraaijbergse Plassen

De Kraaijbergse Plassen vormen de eindbestemming van deze route (of het begin als je hem andersom vaart). Vanaf Grave vaar je stroomopwaarts de Maas op. Na zo'n 8 kilometer vaar je onder de A73 door. Na een jachthaven aan bakboord vaar je even verder stuurboord uit de Haven van Cuijk in. Via de openstaande keersluis vaar je stuurboord uit onder de Keersluisweg en opnieuw onder de A73 door. Tot slot vaar je onder de Hardwegbrug door en bereik je Plas 3 van de Kraaijbergse Plassen. Je kunt afmeren bij **Jachthaven 't Loo**.

Ontdek de andere vaarroutes op zuiderwaterlinie.nl/vaarroutes

